

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

3

Številka: 320-01-9/2018/5 EPA 18-VIII
Ljubljana, 5. 10. 2018

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 11. seji 10. 10. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Poročilu o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2017

Državni svet **se je seznanil** s Poročilom o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2017 (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija) predložila Državnemu zboru v skladu s 404. členom Energetskega zakona (EZ-1).

Kot ugotavlja Državni svet, je agencija pripravila poročilo v skladu z vsebinskimi usmeritvami Evropske unije in Energetskim zakonom ter ga predložila tako Vladi in Državnemu zboru kot Evropski komisiji, ki velik del podatkov pridobi od nacionalnih regulatorjev. Poročilo prikazuje stanje in napredek na področju trga z električno energijo in zemeljskim plinom ter na področju oskrbe s toploto, varstva pravic odjemalcev in obnovljivih virov, soproizvodnje in učinkovite rabe energije.

Kot izhaja iz poročila, se je na trgu z električno energijo povečala konkurenčnost maloprodajnih trgov in število odjemalcev ter izboljšala likvidnost veleprodajnih trgov. K proizvodnji električne energije na območju Slovenije so v letu 2017 največ prispevale termoelektrarne, v katerih je bilo proizvedene 35,1 % vse električne energije, namenjene slovenskemu trgu, sledijo hidroelektrarne s 30,9 % in jedrska elektrarna s 24,0 % (upoštevana polovica proizvodnje NEK). Lani je bilo 30 % elektrike proizvedene iz obnovljivih virov, skupna poraba se je povečala za 2,7 %. Konec 2017 je bilo 57 % odjemalcev na distribucijskem sistemu opremljenih s pametnimi merilnimi napravami. Uvozna odvisnost oskrbe z elektriko je bila 17,1 % oz. je pokritost slovenske porabe z domačimi proizvodnimi viri okoli 82,9 %. Maloprodajna cena električne energije za gospodinjstva se je znižala za vse porabniške skupine razen največje skupine. Če bi odjemalec leta 2017 zamenjal najdražjo ponudbo z najcenejšo ponudbo na trgu, bi bil njegov prihranek med 87 in 109 evri. Tudi na trgu z zemeljskim plinom se je lani povečala konkurenčnost in učinkovitost. Poraba zemeljskega plina se je 2017 že tretje leto zapored povečala.

Število priključitev odjemalcev je za 19 % večje od leta poprej. V drugi polovici 2017 je bila cena zemeljskega plina za gospodinjstva za 5,5 % nižja v primerjavi z enakim obdobjem leta 2016. Kot ugotavlja komisija, je danes cena plina za gospodinski odjem nižja do 35 % kot pred desetimi leti.

Gospodinski odjemalci elektrike in plina so posebej varovani s predpisi. Dostop do informacij glede pravic, veljavnih predpisov in metod za obravnavo pritožb agencija že tretje leto zagotavlja gospodinskim odjemalcem v okviru skupne kontaktne točke na spletnih straneh, pri čemer agencija ugotavlja, da so gospodinski odjemalci vedno bolj ozaveščeni, med drugim se je število njihovih pritožb zoper dobavitelja zelo povečalo (največ glede računa in meritev). Oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov toplote se je 2017 izvajala iz 93 distribucijskih sistemov v 64 slovenskih občinah, pri čemer se je poraba toplote povečala za 2,3 %, prav tako pa je bila lani za 4,6 % višja povprečna mesečna maloprodajna cena za značilnega gospodinskega odjemalca toplote.

Državni svet ocenjuje, da poročilo z vsemi relevantnimi podatki in informacijami dobro in celovito prikazuje razvoj in stanje na trgih z električno energijo in zemeljskim plinom ter razmere pri oskrbi s toploto. Poleg tega, da je predstavljeno dogajanje na energetske trgu razumljivo povprečnemu bralcu, poročilo predstavlja tudi pomemben pripomoček za načrtovalce in izvajalce energetske politike pri delovanju energetskega trga ter nadaljnji razvoj slovenskega energetskega sistema, ki mora slediti svežnji o energetske uniji.

Z vidika zagotavljanja zanesljive oskrbe z električno energijo Državni svet opozarja, da se prevečkrat pozablja na dejstvo, da največji delež k proizvodnji električne energije prispevajo termoelektrarne oz. Termoelektrarna Šoštanj (TEŠ), ki pa se jo največkrat povezuje s korupcijo in posledično soustvarja negativno javno mnenje o tem največjem proizvajalcu električne energije za slovenske potrebe (ob upoštevanju, da polovica proizvodnje NEK pripada Hrvaški). V povezavi z nadaljnjo usmeritvijo slovenske energetike o zanesljivi, trajnostni in konkurenčni oskrbi z energijo se zato postavlja vprašanje, ali še naprej vztrajati na obratovanju TEŠ ali se nasloniti na tuje proizvodne vire za pokrivanje slovenskih potreb po električni energiji, kajti domači obnovljivi viri energije, ki so tudi nezanesljivi, v doglednem času ne morejo nadomestiti izpada TEŠ. Ob tem Državni svet ugotavlja, da se na agenciji zavedajo, vsaj v tej fazi, pomembnosti TEŠ v slovenskem energetskega sistema. Državni svet je bil tudi seznanjen s stališčem agencije, da je prihodnost elektroenergetskega sistema odvisna od prihodnjega razvoja energetske politike in opredelitve ciljev glede fosilnih in obnovljivih virov energije ter jedrske energije v energetskega konceptu Slovenije, pri čemer področje energetike ni moč spreminjati čez noč. Državni svet je bil tudi seznanjen, da je glavni cilj EU in energetske unije razvoj enotnega energetskega trga, ki zagotavlja trajnostno, zanesljivo in cenovno ugodno energijo, ki najbolj koristi odjemalcem energije. Kot opozarjajo na Ministrstvu za infrastrukturo, bo treba ob zaščiti domačih proizvajalcev energije in domačega gospodarstva upoštevati tudi evropsko zakonodajo in cilje EU.

Glede na sedanjo zanemarljivo prisotnost vetrnih elektrarn, tudi v primerjavi s sosednjimi državami, državne svetnike zanimajo ukrepi za spodbujanje gradnje vetrnih elektrarn in s tem povečanja deleža proizvodnje električne energije iz OVE in tudi doseganja ciljev v okviru prehoda v nizkoogljično družbo. Kot ugotavlja Državni svet, je agencija lani izvedla dva postopka konkurenčne izbire projektov proizvodnih

naprav OVE in SPTE v okviru spremenjene podporne sheme, pri čemer med prijavljenimi in izbranimi projekti prevladujejo vetrne elektrarne. Medtem ko je ta podatek spodbuden, tudi v luči predvidenega obsega proizvodnje električne energije z izkoriščanjem energije vetra v akcijskem načrtu za obnovljivo energijo do 2020, pa Državni svet izpostavlja ugotovitve agencije in resornega ministrstva, da je umeščanje vetrnih elektrarn v prostor zelo zahteven in dolgotrajen postopek. Če bo umeščanje izbranih projektov vetrnih elektrarn dolgotrajno, tudi na račun različnih civilnih iniciativ, in v roku petih let investitorjem ne bo uspelo zgraditi vetrnih elektrarn, se pod vprašaj postavlja uresničevanje zastavljenih ciljev na področju obnovljivih virov energije. Glede na dosedanja prakso oteževanja umeščanja vetrnih elektrarn v prostor zaradi negativnega odziva civilnih iniciativ Državni svet poudarja, da če država podpira tovrstne projekte in jih tudi finančno spodbuja, mora vzpostaviti tak zakonodajni okvir, ki bo zagotovil realizacijo investicij.

Državni svet ponovno opozarja na neizkoriščen potencial odtočnih kanalov, kjer bi lahko z gradnjo manjših hidroelektrarn zagotovili dodaten vir obnovljive energije. Državni svet meni, da bi morali tovrstne investicije spodbuditi.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Dušan Strnad.

* * *

Predlog mnenja je pripravljen na podlagi Poročila Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.